

LIBERAAL APPÈL

VERKIEZINGSORGAAN VAN DE LIBERALE STAATSPARTIJ

NUMMER 1 - APRIL 1963

REDACTIE-ADRES „ARGO”, GORINCHEM

Secretariaat: Kiggelaerstraat 16
Telefoon 070 - 24 23 75, 's-Gravenhage.

Leviticus 19: 15 *gij zult bij het rechtspreken geen onrecht doen;
gij zult den arme niet begunstigen en den aanzienlijke niet voortrekken; op rechtvaardige wijze zult gij uw naaste berechten.*

Door splitsing versterking van liberale invloed

door Mr. L. R. J. ridder van Rappard

Men stuit in liberale kring allerwegen op **EEN GROEIEND GEVOEL VAN ONBEHAGEN**. De **HALFSLACHTIGE** houding van de vertegenwoordigers van de V.V.D. in de beide Kamers der Staten Generaal in de beruchte zaak Van der Putten heeft daar allicht niet weinig toe bijgedragen. Een veel groter ongerustheid is sedertdien echter ontstaan door de weinig begrijpelijke en volstrekt onduidelijke houding van de centrale leiding der partij tegenover de interne actie van een luidruchtig optredende groep sociaal-radicalen, die met hun pressure-group het „**LIBERAAL-DEMOCRATISCH CENTRUM**”, de koers van de partij **NOG MEER NAAR LINKS** willen doen afglijden. Waar dientengevolge ernstig moet worden gevreesd, dat daartegen onvoldoende tegenwicht zal worden geboden en in de bestaande **DUBBELZINNIGE** beleidshouding zal worden volhard, is een aantal voormalige leden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie tot de vaste overtuiging gekomen, dat onder de gegeven omstandigheden **NIEUWE PARTIJVORMING IN BREED VERBAND** in overweging dient te worden genomen

* * *

Zij stellen daarbij voorop, dat de hierboven gesignaleerde **TWEESLACHTIGE HOUDING** van de leidinggevende instanties van de partij voor een groot deel **LOGISCH**, ja zelfs **AUTOMATISCH** voortvloeit uit het bij de oprichting van de partij van de Vrijheid en in de vervolgfase van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie weliswaar blijmoedig aanvaardde, **maar** daarom niet minder naïeve standpunt, dat een samengaan of liever gezegd een **SAMENSMELTING** van de vroegere Vrijzinnig Democraten en de Liberalen in één hecht politiek verbond de meest voor de hand liggende oplossing mocht worden genoemd. In de praktijk is deze quasi plausible gedachte ondanks de naar buiten **KRAMPACHTIG VOLGEHOUDEN SCHIJN** van harmonie en eensgezindheid, een **PSYCHOLOGISCHE BLUNDER** gebleken te zijn, waarvan vooral de laatste jaren de nare gevolgen zich overduidelijk hebben gemanifesteerd.

* * *

Het samenbrengen van de radicaal-vrijzinnigen en de echte liberalen in één pool zou mogelijk enige zin hebben gehad, indien de leiding der partij de nodige waarborgen voor een **EVENWICHTIGE VERHOUDING** tussen beide groeperingen zou hebben kunnen scheppen en handhaven. Insiders weten maar al te goed, dat **DIT EVENWICHT MAAR AL TE VEEL ONTBRAK**, ondanks herhaalde pogingen om binnenskamers daarin de gewenste verbeteringen aan te brengen. **DE INVLOED VAN DE ZUIVER LIBERALE STROMING KWAM VOLSTREKT ONVOLDOENDE AAN HAAR TREK**. Achteraf bezien natuurlijk niet verwonderlijk als men bedenkt, dat de overkomst van de voormalige Vrijzinnig-Democraten, Prof. Oud, via een kort oponthoud bij de door hem mede opgerichte P.v.d.A. dank zij zijn krachtige en overheersende positie én als voorzitter der partij én als fractievoorzitter in de Tweede Kamer een numeriek en kwalitatief adequate invloed van de voormalige liberalen bij voorbaat zou blijken uit te sluiten.

* * *

Aan de duidelijke **HEGEMONIE** van de ene groep boven de andere is ondanks het terugtreden van Prof. Oud als parlements lid en het overstemmen van enige zijner speciale adepten bij de voorlopige kandidaatstelling bepaald nog geen einde gekomen. Wel heeft de groep van ultra-vooruitstrevende intellectuelen, die in 1954 ook al tegen het huns inziens dreigende conservatisme binnen de partij de trom meenden te moeten

roeren, thans weer met hun **LIBERAAL DEMOCRATISCH CENTRUM** uiting gegeven aan de beduchtheid, dat een opkomend streven naar groter evenwicht mogelijk tot succes zou kunnen leiden. Voor de zoveelste maal probeert de partijleiding, benauwd voor de onereuse consequenties van het politiek mode scheldwoord conservatief, de ongerechtvaardigde verwijten der jong-progressieven te omzeilen met vage, nietszeggende formuleringen. Tegelijkertijd echter poogt zij de onruststokers te **PAAIEN** met beloften dat het toekomstig beleid zoveel mogelijk op hun wensen zal worden ingesteld. Na een regeringsperiode van **OVERBIEDEN VAN HET SOCIALISME** dreigt nu een periode aan te breken **VAN LONKEN NAAR DE P. v. d. A.** Men houdt kennelijk de deur open voor een mogelijk samengaan met de socialisten bij de komende kabinetsformatie.

* * *

Tot vóór de Tweede Wereldoorlog fungeerde in ons staatkundig bestel een tweetal vrijzinnige partijen, volkomen onafhankelijk van elkaar als een meer of minder waardevol naar twee zijden geleed stootblok tussen linker- en rechterzijde, waarbij beiden om beurten hetzij als complement voor een bepaalde regerings-coalitie of als factor van evenwicht konden fungeren.

Ook na de bevrijding van het Duitse juk zou er in ons vaderland ruimschoots plaats zijn geweest voor twee levenskrachtige vrijzinnige partijen, van resp. linkse en rechtse oriëntering. En het is tot op heden niet anders.

Behalve aan een herleefde Vrijzinnig-Democratische Partij, die eensdeels als politiek geweten van de P.v.d.A., anderdeels als waarschuwing voor te radicaal optreden van die partij zou kunnen fungeren, bestaat er een reële behoefte aan **EEN RECHTS DAARVAN STAANDE ZUIVER LIBERALE PARTIJ**. Meer dan welke andere groepering ook zou deze partij de schakel kunnen vormen met de protestants-christelijke partijen, alsmede de Katholieke Volkspartij. In die situatie zou de door Prof. Oud helaas nimmer au serieux genomen constructieve gedachte van **DE DERDE MACHT VAN WIJLEN PROF. EIGEMAN** mogelijk een duidelijke gestalte kunnen krijgen.

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie kan daarentegen als schakel naar links een ongetwijfeld bloeiende en nuttige toekomst tegemoet gaan als bakermat voor de radicaal-vrijzinnigen.

Men heeft helaas na de bevrijding van deze logische verbindings-schakels niet willen uitgaan, doch pertinent de voorkeur gegeven aan **DE FICTIE VAN EEN SCHARNIERLOOS SLUITSTUK** in het midden van de ketting. Jarenlang heeft men naar buiten een valse schijn van verbluffend grote eenheid en inwendige harmonie opgehouden, terwijl men naar binnen angstvallig de politiek van **HET SPAREN VAN DE KOOL EN DE GEIT** meende te kunnen blijven volgen.

Van enige bepalende liberale invloed op het regeringsbeleid heeft zelfs de lopende regeringsperiode te nauwnood doen blijken. Dientengevolge zullen de liberalen de komende verkiezingen tegemoet moeten gaan in de weinig benijdenswaardige functie van de bekende bok, die de woestijn ingestuurd werd. M.a.w. alle gemaakte fouten worden primair hen ten kwade aangerekend.

Door de staatkundige historie te miskennen heeft men de aansluiting op een wijze van partijformatie gemist, welke nu juist in ons land met zijn behoefte aan het „juste milieu”, traditi-

*Appel 2-5 = „getrode flots” -
Sinterklaas, met pepernoten
Jouit is het ghorven legende
PvdA has. antwoorden b.v.
(universele theorie)
Pensionering op 22 j. leeftijd
alv. : must vordiale
Leuk is de groepsfoto*

oneel zou kunnen worden genoemd. In stede van twee zelfstandige middenpartijen, die elkaar t.o.v. de regeringsverantwoordelijkheid hetzij konden afwisselen, hetzij konden completeren, verkoos men een enkele middengroepering, die óf in oppositieverband, óf in regeringsverband noodzakelijkerwijs en noodlottigerwijs practisch geen ander lot ontlopen kon dan die van **DE KOP VAN JUT**.

Wat zich op dit ogenblik via de V.V.D. als liberalisme presenteert, is in feite **VLEES NOCH VIS**. De beantwoording van de fundamentele vragen betreffende de aard en de omvang van het liberale beginsel, verliest zich doorgaans in **NIETS-ZEGGENDE CLICHEBEELDEN OF VAGE ALGEMEENHEDEN**. Dientengevolge zijn wij in **EEN STERK VERWATERDE SFEER** beland, waarin waarlijk niet enkel de uitsluitend rechtlijnig denkende mensen met gevoelens van wrevel te kampen krijgen. De toch al overal heersende apathie met betrekking tot het actief staatkundig denken en handelen, is binnen de V.V.D. eenvoudig ontstellend.

Daarom zijn wij van mening, dat het ogenblik aangebroken is om de **VOOR DE HAND LIGGENDE SPLITSING** van de politiek-vrijzinnigen tot de oorspronkelijke twee-deling in Vrijzinnig Democraten en Liberalen in beider belang en niet minder in het belang van een gezonder staatkundig bestel te bevorderen. Een en ander heeft voor de rechts-georiënteerden helaas tot gevolg, dat zij hun eigen huis, waarin zich de anderen op onevenredige wijze genesteld hebben, zullen moeten prijs geven. Men zal dit bezwaar met alle moeilijkheden en financiële nadelen van dien moeten accepteren. De V.V.D. zal formeel ongewijzigd kunnen blijven voortbestaan. Door het vertrek van de oorspronkelijke huiseigenaar kan zij het recht van inwoning in dat van hoofdbewoner doen omzetten. De liberalen zullen zich wel een nieuw politiek comfortabeler behuizing weten te verschaffen. Deze onafwendbare uittocht, daargelaten of zij zich onmiddellijk dan wel geleidelijk zal gaan manifesteren, behoeft op zich zelf nog niet in gram- en vijandschap te geschieden.

Wij, die een zuivere liberale partij voorstaan, zijn in ieder geval niet voornemens bij de ons wachtende verkiezingsstrijd al te veel de nadruk te leggen op wat ons in de toekomst principieel scheidt, dan wel op wat ons in het verleden dikwijls zo sterk heeft gehinderd. Van veel meer belang immers is het doen rijpen van de overtuiging, dat de gedwongen samenwoning **OP DE DAADKRACHT VAN HET LIBERALISME ONWILLEKEURIG VERLAMMEND** heeft gewerkt en bovendien **DE TEGENSTANDERS IN DE KAART HEEFT GESPEELD**. Met onze voorgenomen verhuizing naar een zelfstandige woning, zij het ook **IN DEZELFDE STRAAT**, behoeft het familieverband nog niet te worden verbroken, terwijl daarmee de mogelijkheid van **PASSENDE BURENHULP** in tijden van gevaar geredelijk kan worden opgehouden.

DE INVLOED VAN HET LIBERALISME ALS TOTALITEIT ZAL DOOR DE BEOOGDE AFSCHIEDING SLECHTS WORDEN GEBAAIT. De nieuwe liberale groepering zal ongetwijfeld een toevloed van liberaal gezinden, die tijdelijk een toevlucht in het rechtse kamp hebben gezocht, tot gevolg hebben; om maar te zwijgen van de tienduizenden politiek daklozen, die eindelijk weer eens met een zekere voldoening hun staatkundige verplichtingen kunnen nakomen.

Voor hen die de liberale beginselen op hun manier meer in radicaal-progressieve geest willen belijden, kan beter dan vroeger de V.V.D. als gastvrij oord fungeren, zodra de zo gescholden „conservatieve” elementen de buurt niet meer onveilig blijken te maken.

Vele rechts-georiënteerde kiezers van de P.v.d.A. zouden op die manier wellicht de weg terug gemakkelijker kunnen vinden. Tenslotte blijft er toch altijd een enorm verschil bestaan tussen dirigistische progressiviteit van de Partij van de Arbeid en de zoveel onschuldiger en meer op de individuele bestaansverantwoordelijkheid ingestelde vooruitstrevendheid van de klassieke Vrijzinnig Democraat.

* * *

Beide vrijzinnige groeperingen kunnen binnen het nieuwe beste ieder voor zich een duidelijker rechtlijniger beleid een een consequentere politiek gaan voeren, zonder zich geremd te gevoelen door innerlijke onzekerheid of tegenstrijdigheid, welke nu eenmaal onvermijdelijk uit het compromissaire samengaan van vrijzinnig-democraten en liberalen voortvloeien.

In plaats van fataal, gelijk enkelen in te vergeven kortzichtigheid onze voornemens meenden te kunnen kenschetsen, zal de door ons bepleite afsplitsing niet enkel het totaal uitgebrachte liberale stemmen doen groeien, maar tevens de **GEZAMENLIJKE LIBERALE ZAAK IN NIET GERINGE MATE KUNNEN VERSTERKEN**. Men behoudt bij een gescheiden opmarcheren bovendien de mogelijkheid om zich gezamenlijk te weer te blijven stellen tegen de dreigende gevaren van onze tijd, gepersonifieerd als deze zijn in collectivisme, „Vermassung” en het daaruit voortvloeiende dirigisme, welke voor de oude beproefde waarden van de individuele vrijheid en persoonlijke bestaansverantwoordelijkheid, voor beide richtingen gelijkelijk heilig, even gevaarlijk zijn.

Op grond van het bovenstaande wagen wij het met een gerust hart op alle liberaal gezinden een persoonlijk beroep te doen, om actief te gaan medewerken aan een **NOODZAKELIJKE SANERING VAN HET LIBERALE ERF**, met dien verstande dat beide geestverwante richtingen hun eigen passende zelfstandige huisvesting verkrijgen.

Gorinchem, 28 februari 1963.

MANIFEST

LANDGENOTEN,

De hergroepering der politieke partijen na de oorlog leidde tot het verdwijnen van een zuiver liberale fractie uit ons parlement.

Politiek vrijzinnigen van verschillende richting verenigden zich aanvankelijk in de Partij van de Vrijheid. Deze partij, na de toetreding van Prof. Oud herdoopt tot Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, heeft in hoofdzaak daardoor vanaf de aanvang een tweeslachtig karakter gedragen.

Rechts stonden zij, die voor alles de vrijheid en de onafhankelijkheid van het individu, het particulier initiatief en de zelfwerkzaamheid van de burger in liberale zin tegen te grote inmenging van de staat wilden verdedigen.

Links groepeerden zich anderen die, mede uit sociale bewogenheid, bereid waren een belangrijke mate van collectivisatie te aanvaarden en daarmee de vrijzinnig democratische traditie van voor de oorlog voortzetten.

De leiding van de partij is niet in staat gebleken een harmonisch evenwicht tussen beide stromingen te scheppen. Oen naar binnen, noch naar buiten kwam een vast beleid tot stand, al handhaafde men de schijn van grote eensgezindheid. Dit hinderde weinig zolang de partij in de oppositie was, maar het werd fataal, toen zij tot mede-regeren werd geroepen.

Zij was in zeteltal omhoog gestuwd door honderdduizenden kiezers, die in haar een kampioen zagen voor de rechten van die groepen, die door het tot dusver gevoerde regeringsbeleid in de knel waren gekomen — intellectuelen, middenstanders, alleenstaanden. Haar tweeslachtigheid belette haar zich bij de kabinetsformatie voldoende te laten gelden. Het gehele sociaal economisch beleid bleef buiten directe invloed van de partij.

In de Tweede Kamer voerde de V.V.D. een politiek, die liberaal gezien geen vis en geen vlees was. In de beschamende zaak Van der Putten derailleurde de fractie niet enkel zuiver tactisch maar zelfs op moreel gebied. De activiteit van het links gerichte Liberaal Democratisch Centrum en de samenstelling van de kandidatenlijsten van de V.V.D. doen

VAN DE LIBERALE STAATSPARTIJ

voor de echte liberalen ook in de toekomst generlei verbetering verwachten.

Het ogenblik is dan ook gekomen, dat deze opnieuw in een onafhankelijke formatie naar voren treden als

LIBERALE STAATSPARTIJ

Zij hoopt en verwacht steun te kunnen verwerven van allen, die werkelijk liberaal denken, waaronder zij, die bij gebrek aan een eigen groepering de protestants christelijke partijen meenden te moeten steunen, de rooms-katholieken, die de radicalisering van de K.V.P. met steeds groter zorg gadesloegen, benevens tienduizenden politiek daklozen en zij, die hun stemmen in minder principiële partijtjes versnipperden.

De V.V.D. zal daardoor meer dan in het verleden verzamelpunt van meer linksprogressief voelenden kunnen worden, alwaar velen, die nu nog socialistisch stemmen, desgewenst een politiek tehuis kunnen vinden. De invloed van het liberalisme als totaliteit zal door deze geleiding alleen maar kunnen groeien.

De Liberale Staatspartij stelt zich ten doel een principieel liberale politiek te voeren. Zij baseert zich voor haar doelstellingen op het beginsel van de menselijke vrijheid en de persoonlijke verantwoordelijkheid. De Liberale Staatspartij wenst door een strijdvaardig liberalisme de algemeen heersende politieke apathie van het Nederlandse volk te doorbreken.

Het spreekt vanzelf, dat zij onvoorwaardelijk vasthoudt aan het beginsel ener constitutionele monarchie onder het koningsschap van het Huis Oranje-Nassau. De Liberale Staatspartij spreekt zich daarbij uit voor de handhaving van de parlementaire democratie, met dien verstande, dat door wijziging van ons huidige kiesstelsel deze bestuursvorm beter tot zijn recht dient te komen.

Hoezeer zij ook partijformatie op confessionele

grondslag verwerpt, streeft de partij naar de erkenning van het feit, dat onze vaderlandse cultuur grotendeels wortelt in de christelijke levensbeschouwing. Tegen die achtergrond zal zij niet schromen toenadering te zoeken tot de rechtse partijen in al die gevallen, waarin gezamenlijke verdediging tegen de aantasting van het christelijk karakter van ons volksleven geboden schijnt. Zij zal echter ook met de meer links georiënteerde politiek vrijzinnigen samen werken waar en wanneer dat mogelijk en wenselijk is.

De Liberale Staatspartij wenst de sociale verworvenheden in volle omvang te handhaven en zo nodig uit te breiden. Zij wenst echter een beter evenwicht te scheppen in het beleid ten aanzien van de belangen van de verschillende bevolkingsgroepen.

Gezien haar beginselen zal zij op de bres staan voor ieder volksdeel, dat in zijn ontplooiing wordt bedreigd. In de huidige politieke situatie zijn dit allereerst de middengroepen. De middengroepen zijn in de verdrukking gekomen, terwijl niemand zich hun lot voldoende heeft aangetrokken.

De ambtenaren zijn in beloning ten achter gebleven bij de andere volksgroepen ondanks het toemenen van de welvaart.

Tal van intellectuelen kunnen zich financieel niet veroorloven te leven onder de omstandigheden, die voor hun werk en toekomst noodzakelijk zijn. De meeste middenstanders kunnen niet reserveren voor uitbreiding en vernieuwing. De middengroepen kunnen nauwelijks hun kinderen de opvoeding geven, waaraan de maatschappij grote behoefte heeft.

Terwijl de arbeider en de huisvrouw weinig worden aangemoedigd zich extra in te spannen, zien de beoefenaars van vrije beroepen, de intellectuelen in het algemeen, de middenstanders, hun ijver beloond door de fiscale straf op grotere prestatie.

Hoge belastingen tasten het moreel aan

Geen enkel West-Europees land kent de onzedelijke progressie in belasting, die hier te lande wordt gehandhaafd. Het welzijn van een belangrijk deel van de natie vormt sinds de oorlog een sluitpost op de begroting.

De Liberale Staatspartij is van mening, dat het geen zin heeft bezitsvorming in theorie te stimuleren, als men deze in de praktijk tegengaat. Onder verwijzing naar haar beginselverklaring en doelstellingen vraagt de Liberale Staatspartij uw steun voor het volgende

Urgentieprogramma

1. Herziening van het belastingstelsel.
Vermindering van de straffe progressie bij de loon- en inkomstenbelasting en de successiebelasting.
Afschaffing van de vrijwel niets opleverende, dus overhodige, personele belasting.
Afschaffing van de vermogensbelasting.
Enige verschuiving in de richting van de verbruikbelastingen.
 2. Drastische maatregelen, die kunnen leiden tot opheffing van de woningnood.
Uitvoering van een jaarlijks woningbouwprogramma van ten minste 100.000 huizen moet mogelijk worden geacht.
 3. Het scheppen en onderhouden van voorwaarden voor het bestaan van een gezonde middenstand.
 4. Verzet tegen socialisatie en naasting door de Overheid van bedrijven.
 5. Minder, doch beter gehonoreerde ambtenaren.
 6. Vorming van districten, waarin kerngemeenten en randgemeenten in overeenstemming met ieders belang bestuursbevoegdheden krijgen. Vermijding van Bijlmermeer- en Rijnmondconflicten.
 7. Uitbreiding van het hoger onderwijs en de mogelijkheid tot studeren voor alle begaafden. Stichting van een universiteit te Rotterdam. Stichting van een Technische Hogeschool in of in de omgeving van Amsterdam.
 8. Verbetering van de programma's door sanering van het radio- en T.V.-bestel.
 9. Bevordering van commerciële radio en T.V.
 10. Versnelde uitbreiding en verbetering van het wegnnet.
 11. Uitbreiding van de recreatie- en sportmogelijkheden voor de bevolking.
 12. Als tegenwicht tegen het dreigend communisme, handhaving van een door onze internationale verplichtingen in NAVO-verband vereiste defensie-inspanning onder behoud van een krachtige marine.
 13. Krachtige steun aan een verdere uitbouw van de Europese-Economische Gemeenschap ter voorbereiding van een Verenigd Europa.
 14. Medewerking en hulp aan onderontwikkelde gebieden, doch uitsluitend op bilaterale basis. Steun aan Suriname en de Ned. Antillen verdient zonder meer de voorkeur.
- De Liberale Staatspartij stelt zich voor om zo

spoedig mogelijk met inachtneming van haar beginselverklaring en urgentieprogramma een meer gedetailleerde toelichting te geven op haar algemene en bijzondere doelstellingen.

Zij nodigt een ieder, die in beginsel het bovenstaande kan onderschrijven, uit zich bij het secretariaat als lid aan te melden dan wel in afwachting van de definitieve formering van de partij van zijn of haar adhesie te willen doen blijken..

Bijdragen voor het verkiezingsfonds kunnen worden gestort t.n.v. **Dr. J. R. Jansma, penningmeester** van de Liberale Staatspartij te Hilversum, gironummer: 531401.

Prof. Dr. Ir. J. W. H. Uytendogaart, Wassenaar.

Dr. J. R. Jansma, mondarts, Hilversum.

Mr. L. R. J. ridder van Rappard, Burgemeester van Gorinchem.

J. Kappers, arts, Amsterdam

A. Lambregts, winkelier, Amsterdam.

Mevrouw A. J. Spaans-v. d. Bijl, Leerdam.

Mevr. I. G. Beyerman-Drost
Dra. Kunstgeschiedenis, Dordrecht.

TOELICHTING op het Urgentieprogramma

BEGINSELVERKLARING

Zij baseert zich voor haar doelstellingen op het beginsel van de grootst mogelijke menselijke vrijheid en verantwoordelijkheid, alsmede van de meest strikte rechtszekerheid.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

De Liberale Staatspartij houdt onvoorwaardelijk vast aan het beginsel van een constitutionele monarchie onder het koningsschap van het Huis Oranje-Nassau.

1. De Liberale Staatspartij stelt zich ten doel de vrije ontplooiing van het individu in geestelijke en stoffelijke zin in het kader van een harmonische ontwikkeling van staat en maatschappij met kracht te bevorderen.
2. Zij acht de vrije menings- en wilsuiting van het volk in al zijn geledingen hiertoe een hoofdvoorwaarde.
3. De partij meent, dat een ondogmatische benadering van alle maatschappelijke en economische vraagstukken moet worden nagestreefd.
4. Zij stelt, dat verschillen in religieuze overtuiging geen beletsel mogen vormen voor gemeenschappelijke organisatie op maatschappelijk en politiek gebied.
5. De partij spreekt zich uit voor het stelsel van parlementaire democratie en wenst door middel daarvan haar oogmerken te verwezenlijken.
6. Zij is overtuigd, dat eerlijkheid, verdraagzaamheid en rechtvaardigheid onontbeerlijk zijn voor een gezond maatschappelijk en staatkundig leven.
7. De partij huldigt het standpunt, dat een gezond evenwicht behoort te bestaan tussen de aanspraken van individu en gemeenschap.
8. Zij wil bijzondere aandacht besteden aan de ideële vorming van de jeugd, die door de maatschappelijke ontwikkeling een bevredigend levensperspectief dreigt te verliezen.
9. De partij streeft naar herstel van geestelijke waarden, welke verloren zijn gegaan in een maatschappij, die tendeert naar een fantasieloos, plat materialisme.
10. Zij wenst voor de gehele bevolking meer ontwikkeling en ontspanning, en een grotere beschaving, die zich uit in een betere kennis van de Nederlandse taal.

BIJZONDERE DOELSTELLINGEN

1. Vrije ontplooiing van het particulier initiatief op maatschappelijk en economisch gebied.
2. Derhalve afkeuring van onnodig ingrijpen van de staat, staatsdirigisme om zich zelfs wille en het dwangelement in de Publiekrechtelijke Bedrijfs Organisatie (P.B.O.).
Het Landbouwschap vermijde rigoreuze maatregelen met alle middelen van de wet en de sterke arm voor zover deze kennelijk als in strijd met de volksconscientie kunnen worden gebrandmerkt.
3. Beperking van de taak van de overheid tot het nodige en noodzakelijke.
Deze taak zij allereerst besturend en regelend. Daarnaast heeft de overheid die maatregelen

te nemen welke uit hoofde van aard en betekenis het gehele volk aangaan.

4. Verdediging van het beginsel van decentralisatie tegen de druk van de centrale diensten van de staat.

De decentralisatie, welke vooral beoogt de autonome locale gemeenschappen (gemeenten, provincies) tot verdere ontwikkeling te brengen, wordt sedert langere tijd bedreigd door het streven van de diensten van de centrale overheid alles zoveel mogelijk aan zich te trekken en departementaal te regelen.

5. Behoud van de sociale verworvenheden en uitbouw daarvan, indien zulks maatschappelijk en financieel mogelijk is.

Deze uitbouw wordt onmogelijk wanneer abnormaal hoge premies voor sociale lasten van de contribuabelen worden geëist. Het scheppen van verplichtingen en rechten ten aanzien van de kinderbijslag voor zelfstandigen, die deze bijslag niet begeren is een sterk voorbeeld van een te hoge sociale last. Financieel is de uitbouw mede onmogelijk indien de sociale lasten abnormale bijdragen van de staat vorderen. Echter: optrekken van de A.O.W. en A.W.W. uitkeringen tot het peil van aangrenzende E.E.G.-landen, zonder verdere premieverhoging, met inachtneming van bestaande verschillen in prijsniveau.

6. Bevordering van een vrije loonpolitiek, zodra en zolang de conjunctuur deze toestaat. Blijvend overleg over de loonvorming tussen overheid, werkgevers en werknemers.

Overdreven eisen van werkgevers en werknemers kunnen beide grote schade toebrengen aan het algemeen belang. Te lage betaling door werkgevers schept wrevel en onrust en kan deflatoir werken. Te hoge looneisen van werknemers, vooral bij een toestand van volle werkgelegenheid, jagen de conjunctuur verder in de inflatie, tot bijzondere schade van allen met kleine, vaste inkomens.

7. Zuinigheid in het beheer van de staat. Vereenvoudiging van het ambtelijk apparaat, gepaard aan betere honorering der ambtenaren.

Het is algemeen bekend, dat ondanks de aandacht van financiële bewakingsdiensten de betrekkelijke welvaart van de laatste jaren tot nodeloze uitbreiding van het ambtelijk apparaat heeft geleid, alsmede tot onverantwoorde materiële uitgaven.

De honorering der ambtenaren is nog steeds onvoldoende. Aan de top blijven vitale plaatsen onbezet en in de lagere rangen is groot verloop.

8. Herziening en vereenvoudiging van het belastingstelsel.

Opheffing van de te sterke progressie in de loonen inkomstenbelasting en de successiebelasting. Afschaffing van de vrijwel niets opbrengende personele belasting.

Intrekking van vermogensbelasting. Verschuiving in de richting van de verbruiksbelastingen in aansluiting bij de systemen van de E.E.G.-landen.

Dat het lidmaatschap van de E.E.G. op de duur verwezenlijking van een deel dezer desi-

derata met zich zal brengen, is geen verdienste van de Nederlandse overheid. Deze heeft na de oorlog steeds geweigerd, of was niet bij machte een einde te maken aan heffingen, die bezitsvorming verhinderden en verkregen bezit binnen enkele generaties zouden wegbelasten.

Het officiële streven naar bezitsvorming is daarmee in flagrante strijd. Vorming van blijvend bezit is bij voortsluitende inflatie van de gulden trouwens een hersenschim.

De personele belasting vordert voor de perceptie een legertje ambtenaren, taxateurs en dergelijke. De opbrengst is minimaal en laat vermoedelijk, de opcenten voor gemeenten en provincie daargelaten, geen overschot. Het is dus een onnodige, in wezen vexatoire belasting.

Ook bij de vermogensbelasting zijn de inningskosten hoog vergeleken bij de opbrengst. De vermogensbelasting tast de geringe rentabiliteit van bezit verder aan. Voor handhaving van deze belasting bestaan geen redelijke morele motieven.

9. Verandering van het kiesstelsel door wederinvoering van het districtenstelsel, waardoor de geheel verloren band tussen kiezers en gekozenen zal herleven (voor de verkiezingen van de Tweede Kamer).

Deze herziening zou bijv. betrekking kunnen hebben op de helft van het aantal leden van de Tweede Kamer. Een groot deel van de politieke apathie in Nederland wordt veroorzaakt door het ontbreken van een band tussen kiezers en gekozenen. De kiezers kennen de afgevaardigden niet en weten niet wie hen vertegenwoordigt. Zij weten wel dat zij verplicht zijn te stemmen op een lijst, aan de samenstelling waarvan zij part noch deel hebben.

10. Onderwijs.

Bevordering van het openbaar onderwijs als ontmoetingsplaats van verschillende gezinden en middel tot grotere maatschappelijke eenheid.

Het onderwijs dient niet alleen gericht te zijn op het verkrijgen van kennis, doch moet tevens karaktervorming en handvaardigheid bevorderen.

De middelbare school dient toenemende mogelijkheid voor differentiatie te bieden in overeenstemming met de persoonlijke aanleg en belangstelling.

Voornamelijk technisch en wiskundig aangelegden moeten niet gedwongen worden een veelheid van talen te leren. Anderzijds moet voor in die richting begaafden het taalonderwijs worden verbeterd.

Aan de klassieke vorming van diegenen, die daaraan behoefte hebben en prijs stellen op het leren van Grieks en Latijn, moeten geen hinderpalen in de weg worden gelegd.

Een economisch „beheer” van intellect vordert, dat iedere begaafde, die van goede wil is, moet kunnen studeren. De financiële mogelijkheden daartoe moeten worden verbeterd.

De bij velen nog bestaande schroom om te gaan studeren dient met passende middelen te worden overwonnen.

De universiteiten moeten meer aangepast worden aan de grote diversiteit van eisen, welke de maatschappij stelt.

De instelling van baccalaureaten gelijk Engeland kent, worde bevorderd.

Evenals de ambtenaren zijn de professoren, lectoren, leraren en andere wetenschappelijke

krachten in honorering achter geraakt. Belangrijke leerstoelen blijven daardoor onbezet of worden bezet door leerkrachten van niet geheel voldoende capaciteiten.

Stichting van een universiteit in Rotterdam en van een technische hogeschool in Amsterdam.

Aan deze instituten bestaat reeds lang behoefte. Hun uitblijven wordt mede beïnvloed door de financieel onaantrekkelijke voorwaarden van de leerkrachten.

Kunst. Deze is reeds lang staatszaak, hetgeen meebrengt dat de overheid takken van kunst subsidieert.

Het subsidiebeleid vertoont echter tekener van ondeskundigheid, vooringenomenheid (liefst voor „progressieve” kunstuitingen of wat daarvoor doorgaat) willekeur en zelfs favoritisme. De recente eis om staatssubsidie van mensen, die zich zelf tot dichters en schrijvers hebben gebombardeerd, is zonder meer belachelijk.

11. Woningbouw. De woningnood vervolgt Nederland na de oorlog met grote hardnekkigheid. Voor een behoorlijk deel is dit het gevolg van het negeren van economische wetten, welke het vragen van een redelijke huurprijs verlangen.

Ondanks het feit dat de woningnood een vastgeroest probleem is, moet het mogelijk zijn 100.000 woningen per jaar te bouwen, van een redelijke kwaliteit en met economisch verantwoord huren. De bevolking zal geleidelijk moeten wennen aan de gedachte, dat de huren jarenlang te laag zijn geweest. Overbrugging van de weg naar een normalere huur met compensatie voor de bewoner zij een voortdurend punt van studie en overleg.

Een aantal van 100.000 woningen kan niet worden gehaald zonder gebruik te maken van geprefabriceerde onderdelen van huizen noch zonder toepassing van moderne bouwmethoden.

12. Radio- en televisiebeleid. Het radio- en televisiebestel dient te worden ontzuild en vereenvoudigd. Er zij een nationale radio en een nationale televisie. Tegen commerciële radio en televisie bestaat geen bezwaar.

De heerschappij van de zuilen heeft nu lang genoeg geduurd ten koste van de kwaliteit van de programma's en het geduld van luisteraars en kijkers. Het wordt tijd dat het beleid nationaal gevoerd wordt, hetgeen betekent dat alle stromingen en richtingen onder ons volk voldoende tot hun recht komen. Als minst verpolitiekte vereniging kan de AVRO verzocht worden een begin te maken met werkelijk nationale uitzendingen. Het gevecht van de overheid met de alom zeer gewaardeerde Veronica moet aanstonds worden gestaakt.

13. Versnelde uitbreiding van het wegennet en verbetering van bestaande wegen.

De overheid is niet bij machte geweest de groei van het wegverkeer bij te houden door verbetering en uitbreiding van het wegenselsel. De overheid heeft zich wel veroorloofd jaarlijks honderden miljoenen guldens, afkomstig van de wegenbelastingen, voor andere doeleinden te besteden. Het wordt tijd dat het wegenfonds de middelen, waarover moest kunnen worden beschikt, inderdaad voor het wegenselsel kan uitgeven.

14. Vergroting van het recreatiegebied der bevolking, verdere bouw van sportzalen en aanleg van sportvelden.

In een klein dicht bevolkt land wordt het probleem van de recreatie van de bevolking steeds nijpender. Afgezien van de ruimte, welke door de Deltawerken zal ontstaan, dient eindelijk te worden overgegaan tot radicale ontsluiting van het kustgebied, waarvan tientallen kilometers voor recreatie onbereikbaar zijn. Een van de belangrijkste recreatiemogelijkheden

biedt de sportbeoefening, waarop reeds ongeveer 2 miljoen Nederlanders zich toeleggen. Bij verdere bevordering van de sport dient de medische verzorging daarvan te worden verbeterd. Op het ogenblik ontbreekt daaraan nog veel, hetgeen onvoldoende wordt beseft.

15. Maatregelen tot bevordering van de belangen van de middenstand.

Ondanks de opkomst van warenhuizen en supermarkts bestaat behoefte aan een gezonde, deskundige middenstand. Tot de maatregelen welke er toe kunnen strekken de middenstand een passende plaats in het maatschappelijk bestel te verzekeren, behoren a. verhoogde aftrek van stille lonen voor in het bedrijf werkzame echtgenoten en kinderen; b. betere doorberekening van kostenverhogende factoren in de prijzen en c. verhoging van de investeringsaftrek.

Indien de onder 8 aanbevolen belastingherzieningen geleidelijk tot stand komen, kan de middenstand mede daardoor de toekomst met meer vertrouwen tegemoet zien. Voorkomen worde, dat de zelfstandige middenstander met eigen verantwoordelijkheid en initiatief meer en meer gedwongen wordt zich te voegen bij de loontrekkenden in dienst van een ander, hetzij particulier of overheid.

16. De rechtsstaat. Nederland raakt verder verwijderd van het ideaal van een werkelijke rechtsstaat en heeft zich nog steeds niet hersteld van de uit de oorlog overgebleven verzwakking van het rechtsbesef.

In het bijzonder dreigen de rechten van individuele burgers in het gedrang te raken bij conflict met de machtige machine van het staatsapparaat.

Verdere uitbouw van administratieve rechtspraak is gewenst evenals verbetering van alle regelingen, welke ten doel hebben uitingen van machtswellust te breidelen.

De aanstelling van een Ombudsman verdient overweging.

Civiele procedures duren als regel veel te lang en zijn te duur.

Op het gebied van het strafrecht is ernstige twijfel gerezen aan de doelmatigheid van de straffen opgelegd voor misdrijven tegen het leven, vooral wanneer deze zijn gepleegd door debielen en andere onvolwaardigen. De indruk bestaat, dat de overheid de toeneming van de jeugdcriminaliteit niet kan bedwingen.

17. Cumulatie van openbare functies. Deze dient alleen te worden toegelaten, voor zover daarbij geen tegenstrijdige belangen in dezelfde persoon worden verenigd.

Het lidmaatschap van de S.E.R. moet daarom onverenigbaar zijn met dat van een der Kamers van de Staten Generaal. De thans mogelijke doublure veroorzaakt een vermenging van adviserende en wetgevende bevoegdheden. Het verzamelen van teveel openbare functies door één persoon leidt tot versnippering van diens werkkraft en schade aan de publieke belangen, welke hij heeft te verzorgen.

18. Vakbonden. De vakbonden zijn nuttige, noodzakelijke instituten, maar mogen evenmin als grote werkgevers of hun organisaties een eigen macht in de staat vormen.

In een tijd van volle werkgelegenheid leidt een kortzichtig streven der vakbonden naar steeds hogere beloningen, zelfs wanneer deze niet meer door de ondernemingen kunnen worden opgebracht, tot forcering van het loonniveau en inflatie, welke vooral de mensen met kleine vaste inkomens treft.

Cumulatie van het leiderschap van een grote vakvereniging met een Kamerlidmaatschap dient te worden verboden.

19. Handhaving van onze defensiemiddelen op het voor onze NATO-verplichtingen noodzakelijke peil. Waakzaamheid tegen pogingen de doeltreffendheid der Marine aan te tasten.

De bedreiging van ons volksbestaan door het wereldcommunisme maakt het nakomen van onze verplichtingen uit hoofde van het NATO-verdrag tot een gebiedende eis. Als belangrijke zeevarende natie dient Nederland te blijven beschikken over een krachtige Marine. Pogingen tot vermindering en afbraak van de Marine moeten worden bestreden. Anderzijds moeten alle noodzakelijke maatregelen worden genomen voor het handhaven en bevorderen van de belangen der koopvaardij, die in het nauw is gedreven door vlagseisen, varen onder „goedkope” vlaggen, boycotts in vreemde havens en dergelijke.

20. De besteding van de enorme middelen, welke voor de defensie moeten worden gevoteerd, zal nauwkeuriger moeten worden gecontroleerd.

Hetgeen daaromtrent de laatste jaren publiek is geworden, wekt geen vertrouwen dat met de juiste deskundigheid, betrouwbaarheid en eerlijkheid wordt te werk gegaan. Het wegwerken bij Defensie van een strikte bekwaame financiële controleur (Van der Putten) heeft een kwalijke indruk achtergelaten.

21. De E.E.G. De Nederlandse politiek op economisch, landbouwkundig en financieel gebied wordt sterk beïnvloed door het lidmaatschap van de E.E.G. Als deel van een groter economisch geheel kan Nederland zich geen grote vrijheden veroorloven in zijn politieke besluiten ten aanzien van andere E.E.G.-landen en van derde landen, niet-leden van de E.E.G.

De voordelen van de E.E.G. hebben zich eerder geopenbaard dan verwacht werd. Des te meer reden is er aan de uitbouw van de E.E.G. voort te werken. Te minder is het verantwoord het Franse besluit tegen de toelating van Engeland te stemmen, te vergelden met een politiek van nauwelijks bedekte tegenwerking. Deze moge Frankrijk onaangenaam zijn, zij wordt echter beoefend ten koste van een stuk Nederlandse welvaart. Frankrijk — onder welk regiem ook — is een belangrijk deel van het Europa, waartoe Nederland behoort. Helaas heeft recentelijk Engeland wederom duidelijk getoond, dat het zich nog niet tot de werkelijk Europese landen rekent.

22. Afgezien van verplichtingen uit hoofde van de E.E.G. en andere verdragen is de gehoudenheid van Nederland een bijdrage te doen aan de economieën van ontwikkelingslanden beperkt. Wanneer van een dergelijke bijdrage sprake is, geschiede deze op bilaterale basis voor de financiering van bepaalde projecten.

Alle grote staten van de wereld volgen deze politiek, ook zij die een politiek belang hebben bij het gunstig stemmen van de jonge staten in kwestie teneinde die uit handen der communisten te houden. In dit opzicht heeft Nederland in het geheel geen taak. Bijdragen zijn alleen verantwoord, wanneer de Nederlandse economie daardoor kan worden gebaat. Het gekrijt om jaarlijkse, vrijwel anonieme overdracht van 1 % tot 2 % van ons nationale inkomen (ongeveer 450 of 900 miljoen gulden) aan de Verenigde Naties ten behoeve van de ontwikkelingslanden kan alleen aan begripsverwarring worden toegeschreven. Niemand belet opgewonden weldoeners zelf in de zak te tasten, maar 's Rijks schatkist is geen grabbelton.

Bij het verlenen van steun dienen Suriname en de Antillen als delen des Rijks de voorrang te hebben.

Voor deze voorrang bestaat aanleiding, zolang deze gebieden blijk geven prijs te stellen op behoud van de Rijksband.

Steunt onze verkiezingspropaganda

Wij zijn bepaald geen partij van de brandkast en moesten tot dusver alles uit eigen zak bekostigen.

GIRO 531401

ten name van Penningmeester Dr. J. R. Jansma te Hilversum.

Meld U aan als lid van de

LIBERALE STAATSPARTIJ

Secretariaat: Jhr. Mr. J. A. de Jonge

**KIGGELAERSTRAAT 16
's-GRAVENHAGE
TELEFOON 070 - 24 23 75**

In de op zondag 24 maart 1963 in de vergaderzaal van „Artis” te Amsterdam gehouden constitutie vergadering van de Liberale Staatspartij werd onderstaande

CANDIDATENLIJST

voor de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten Generaal vastgesteld.

1. Mr. L. R. J. ridder van Rappard, burgemeester, **Gorinchem.**
2. Prof Dr. Ir. J. W. H. Uytenbogaart, Buitengewoon Hoogleraar Technische Hogeschool Delft, **Wassenaar.**
3. Mr. G. A. Lamsvelt, secr. Ned. Gezondheidsraad, **den Haag.**
4. K. de Vries, Fabrikant en importeur, **Heiloo.**
5. J. Kappers, huisarts, **Amsterdam.**
6. A. Lambregts, winkelier, **Amsterdam.**
7. Mevr. A. J. Spaans-v.d. Bijl, dra. psychologie, **Leerdam.**
8. Mr. H. M. van Fenema, burgemeester, **Zandvoort.**
9. N. Melkman, eigenaar assurantiëkantoor, **Amstelveen.**
10. Mevr. I. G. Beijerman-Drost, dra. kunstgeschiedenis, **Dordrecht.**
11. Dr. J. R. Jansma, mondarts, **Hilversum.**
12. V. B. Feteris, dir. Feteris N.V. (Nautisch techn. Handelsmij.), **den Haag.**
13. Mevr. Mr. C. C. A. Coert-Zijlker, **Rotterdam.**
14. P. J. G. A. Ego, correspondent, **Rijswijk.**
15. J. H. J. Kemme, fabrikant, lid gemeenteraad, **Heiloo.**
16. J. P. Weyer, verkoopleider, **Huizen.**
17. B. J. J. Hovens, gepens. hfd. administrateur voorm. Ned. Indië, **Venlo.**

DE LIBERALE STAATSPARTIJ komt in alle achttien kieskringen met gelijkluidende lijsten uit.

Geef dit nummer door aan vrienden en kennissen